

Er der det? Ja, det kan gjerne være, men det er da deres Feil. Men der er en anden Ting, der har en større Betydning, og det er Sedvane og den Omstændighed, at man trykkes af, hvad Ens Nabo gjør. Jeg skal blot erindre om, at Smaarebfelelen, St. Hansrente, og hvad det nu hedder, for ikke længe siden er bleven afløst; men jeg har lagt Mærke til, at selv, kort efter at den er afløst, kom Folk til Præsten i Anledning af Konfirmationen med Gæs, Vnder og Penge, eller hvad de havde, og selv de, der vare fattige, sagde: Vi kunde vel ikke Andet; naar de Andre give, saa maa vel ogsaa vi give. (Rjær: Det gjøre de endnu). Ja, det kan gjerne være, men det er deres Feil, forsaavidt de gjøre det paa Grund af Frykkt. Et saadant Fryk onsker jeg, at der ikke skal være paa Nogen. Altsaa, skjøndt jeg ikke lægger den Vægt derpaa som den ærede Ordsfører, kan jeg dog ikke negte, at der for mig er noget Støpendede i, at man, efter først at have afløst fuldt ud, vil give Præsterne Ret til at beholde endel af Offret, Accidentserne. — Der er i denne Bestemmelse nævnt Digtaler. I denne Henseende er der en Hensigt, jeg gjerne vilde gjøre til den høitærede Minister. Jeg er nemlig tilbøielig til at tro, at den Sag kunde tages administrativt. Det har flere Gange været paa Dmrale baade i Kirkekommissionen og her i Thinget, naar vi have behandlet denne Sag, at det maatte var bedst baade for Præsterne selv og for Menighedene i det Hele, at Digtalerne hørte op, at man var sig ad som i England, saa at der kun blev brugt en bestemt Formular ved Gravene; thi er der Noget, der har virket svækkende for Præsternes øvrige Virksomhed, saa er det dette, at de ere faldne i Fristelse herved, saa at, medens de have talt kraftig og indtrængende og vækkende i Kirken, have de ikke altid kunnet se bort fra den sociale Stilling, naar de have staaet ved Gravene. Jeg ønsker ikke Nogen dømt og ønsker heller ikke, at Præsterne gjøre det til nogen Side; men allermindst ønsker jeg, at den sociale Stilling skulde komme i Betragtning ved slige Leiligheder, for ikke at tale om Pengene. Disse have tidligere spillet en Rolle, og maatte staa Bedømmelsen af den sociale Stilling i nogen Forbindelse med det Bederlag, der er givet. Jeg tror, at endogaa Biskop Martensen har udtalt sig for, at Digtalerne bleve afløste af en bestemt Formular. Altsaa, man maa enten gaa denne Vej eller en anden Vej, hvad jeg endnu hellere faae, den nemlig, at Præsterne ikke fik Forret eller Privilegium paa at tale ved Graven, men at ligesom i Frankrig Enhver fik Tilladelse til at gjøre det (Lund: Det kan ske allerede nu!). Det tror jeg ikke, jeg holder mig forvissset om, at det ikke kan ske (Lang: Ikke paa Kirkegaarden!). Ja ikke paa Kirkegaarden. I Husene kan det naturligvis ikke forbydes; men det er da ogsaa paa Kirkegaarden, at jeg ikke ønsker, at Præsterne skulle have nogen Forret.

Det var ønskeligt, at det kunde blive faaledes, at Enhver fik Lov til at holde Mindetale over en Afsød, og det Naturligste vilde da igjen være, at de, der havde staaet ham nær og havde Ordet i deres Magt, holdt Taler. Hele dette Forhold vil sikkert nok kunne ordnes administrativt, og jeg opfordrer den høitærede Minister til at tænke over det; mig forekommer der at være noget overordentlig Intolerant i, at Præsterne skulle have en privilegeret Stilling paa dette Omraade. Jeg er ikke engang vis paa, hvorledes det forholder sig med dem, der ikke høre til Folketirken. Jeg veed vel, at de maa begraves paa Kirkegaardene; men om der maa holdes Tale over dem, betvivler jeg; idetmindste gjøres der Modstand derimod. Jeg finder, at det er en besynderlig Intolerance, at Baptister, Methodistere — nei, ikke de Sidste, thi de ere jo et anerkjendt Samfund — Kvækere, Fritcenter og Andre skulle være stillede anderledes end Folketirkens Medlemmer; thi de ere dog lige saavel Ciere af Kirkegaardene som disse. Jeg ser her bort fra Liendespørgsmaalet og mener kun, at, folkelig set, ere de lige saa godt Ciere deraf som de Andre; men hvorfor da ikke indrette det faaledes, at de faae Frihed til at tale ved Graven, enten ved deres Præster eller ved Andre, ligesom jeg jo ogsaa for Folketirkens Bedkommende ønsker, at Enhver maa have Ret til at tale ved Graven? Vil man saa desuden, at der skal fremstiges en bestemt Formular foruden, f. Ex. den meget korte, vi Alle kjende, saa skal jeg ikke have Noget derimod; jeg mener kun, at det er en Ting, der er værdt at overveie, om man paa dette Omraade kunde blive noget mere tolerant, noget mere borgerlig. Det ønsker jeg, netop fordi jeg er en Ven af, at Livet i det Hele gaar frem i Menigheden, og derfor ogsaa ønsker saa vidt muligt al Usandhed borte.

Chr. Navn: Naar Betænkningen begynder faaledes: „Ønskeligheden af den Reform, Lovforslaget tilsigter, er saa almindelig erkjendt, at Udvalget ikke anser det fornødent her at gjen tage de Grunde, som ofte og fra flere Sider ere fremsatte for dens Gjennemførelse“, kan jeg kun bekræfte Nødværdigheden deraf. Overalt, hvor man færdes mellem Beboerne og Præsterne, især i Sjælland, hører man stadig udtale: Skulle vi ikke snart have en Præstelønningslov? Naar jeg ved, at den Leilighed har hørt et æret Medlem udtale, at den Rigsdag, der første de to Kirkelove igjennem, kunde godt lægge sig til at dø; dens Pris var stor nok derved, saa skal jeg indrømme, at saa høit er jeg dog ikke oppe, skjøndt jeg rigtignok meget ønsker, at vi faae Noget istand paa dette Omraade. Det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds (Klein) udtalte sig i samme Retning, at det var ønskeligt, at man fik en saadan Reform, at der virkelig kom Noget istand, medens det løb mindre stærkt fra den høitærede